

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

КІЩУК ВІТАЛІЙ МИХАЙЛОВИЧ

УДК 378.091.2:615.15 (043.3)

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ НАСТУПНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У СИСТЕМІ
КОЛЕДЖ – МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ**

13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Львів – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Хмельницькому національному університеті,
Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
РОМАНОВСЬКА Людмила Іванівна,
Хмельницький національний університет,
завідувач кафедри соціальної роботи і
соціальної педагогіки.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
РОМАНИШИНА Людмила Михайлівна,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
завідувач кафедри педагогіки;

кандидат педагогічних наук
КОЗАК Христина Ігорівна,
Чортківський державний медичний коледж,
завідувач відділення «Сестринська справа».

Захист відбудеться «23» вересня 2020 р. о 12.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.052.24 у Національному університеті «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів, вул. С. Бандери, 12, 2-й поверх, ауд. 226.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів, вул. Професорська, 1 та на сайті <https://www.lp.edu.ua/research/dissertations-directory>.

Автореферат розісланий «20» серпня 2020 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О.С. Білик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Протягом останніх десятиліть професійній підготовці фахівців у галузі фармації не приділялося належної уваги. Це призвело до певного відставання освітнього процесу у фармацевтичних закладах від розвитку сучасної психолого-педагогічної науки та стало причиною зниження конкурентоздатності фахівців спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» на ринку праці. З появою нових, продиктованих часом та суспільним замовленням вузькопрофільних спеціалізацій («Клінічна фармація», «Технологія фармацевтичних препаратів», «Технологія парфюмерно-косметичних засобів», «Біотехнологія БАР», «Виробництво фармацевтичних препаратів») виникла нагальна потреба у вдосконаленні професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі фармації, які будуть спроможні якісно виконувати інноваційні професійні завдання та володітимуть прогресивним мисленням.

З метою підвищення якості професійної підготовки майбутніх фармацевтів у полі зору українських науковців нині повинні бути педагогічні підходи до вдосконалення освітнього процесу на засадах наступності в системі «коледж – медична академія», що забезпечить вдосконалення освітнього рівня з молодшого спеціаліста до бакалавра та дозволить ефективно вирішувати наукові, методичні та практичні проблеми з найбільшою ефективністю і з найменшими фінансовими витратами. Беручи до уваги те, що сучасне українське суспільство у цілому та медична сфера зокрема мають початкову потребу у майбутніх фармацевтах, яким притаманний високий інтелектуально-творчий потенціал та професіоналізм, а також сформована готовність до майбутньої професійної діяльності, необхідно змінити систему професійної підготовки, наповнивши її педагогічними інноваціями та практико-орієнтованим змістом.

З прийняттям Законів України «Про освіту» (2017 р.) і «Про вищу освіту» (2014 р.), Концепції побудови нової національної системи охорони здоров'я України, реалізації Указу Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013 р.), Наказів МОЗ України «Про затвердження Положення про особливості ступеневої освіти медичного спрямування» №35 від 24.02.2000 р., «Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої медичної та фармацевтичної освіти» №148 від 22.03.2004 р., «Про затвердження Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011–2020 роки» №769 від 13.09.2010 р., введенням Галузевих стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій, головним інтегральним показником якості професійної підготовки майбутніх фармацевтів є професіоналізм, що формується у процесі наступності професійної підготовки, яка має базуватися на компетентнісному й акмеологічному підходах.

Як показала практика, у період сучасних світових пандемічних викликів, спричинених COVID-19, готовність майбутніх фармацевтів до професійної діяльності визначається не лише ґрунтовними вузькоспеціалізованими знаннями, а й охоплює загальнотеоретичні інваріантні знання, що сприяють розвитку особистісно-професійних якостей, позитивно впливають на вдосконалення інтелекту, допомагають у творчій самореалізації й адаптації. Таку готовність

можна сформувати у процесі організації наступності професійної підготовки у системі «коледж – медична академія», що допоможе забезпечити конкурентоспроможність майбутніх фахівців-бакалаврів на ринку надання населенню якісних фармацевтичних послуг.

Психолого-педагогічні аспекти формування професійної компетентності майбутніх фахівців проаналізовані І. Зязюном, В. Кременем, А. Семеновою, Ю. Швалбом та ін. Наукові праці Л. Ковальчук, І. Мельничук, Н. Нестерової, Л. Романишиної та ін. присвячені висвітленню потенціалу інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці. Проблемам професійної підготовки фахівців для фармацевтичної галузі присвячено наукові праці Л. Галій, Х. Козак, С. Огарь, Р. Сагайдак-Нікітюк та ін. Теоретичні та практичні питання організації освітнього процесу на фармацевтичних факультетах вивчали І. Гриценко, Т. Каленюк, З. Мнушко, Б. Парновський та ін. У публікаціях О. Войт, М. Головенко, А. Зайченко, В. Толочко, В. Черних та ін. проаналізовано шляхи вдосконалення професійної підготовки майбутніх фармацевтів в Україні. У дисертаційних дослідженнях вивчалися: педагогічні умови професійної підготовки майбутніх фармацевтів у коледжі (І. Бойчук, 2010 р.); теоретичні та методичні засади неперервної професійної підготовки майбутніх фармацевтів (Л. Кайдалова, 2011 р.); психологічні особливості розвитку професійної комунікативної компетентності у майбутніх провізорів (Л. Пляка, 2010 р.); психолого-педагогічні засади формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі (І. Светочева, 2013 р.). Однак засади наступності організації професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» ще й нині ґрунтовно не досліджені.

Проведений теоретичний аналіз психолого-педагогічних підходів до формування готовності до діяльності, а також дослідження методики та практики професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» засвідчили наявність *суперечностей* між:

- доцільністю наближення української фармацевтичної освіти до світових стандартів на основі безперервності освітнього процесу та нерозробленими методичними засадами організації професійної підготовки майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у системі «коледж – медична академія»;
- соціальним замовленням українського суспільства на професійну підготовку компетентних фармацевтів та недостатньо ефективними підходами до забезпечення наступності такої підготовки у системі «коледж – медична академія»;
- необхідністю вдосконалення фармацевтичної освіти та неготовністю закладів вищої медичної освіти належним чином забезпечити впровадження освітніх педагогічних інновацій у професійну підготовку майбутніх фармацевтів;
- потребою формування належного рівня готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності та відсутністю практичних напрацювань для здійснення такої підготовки на основі забезпечення наступності під час організації освітнього процесу в коледжах та медичних академіях;
- вимогою щодо опанування майбутніми фармацевтами усіма професійними функціями ще під час професійної підготовки в системі «коледж – медична академія» та епізодичним використанням акмеологічного та компетентнісного підходів в освітньому процесі.

Актуальність проблеми, її недостатня теоретико-методична та практична розробка і необхідність вирішення означених суперечностей зумовили вибір теми дослідження **«Педагогічні умови наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи Хмельницького національного університету з теми «Психолого-педагогічна система становлення особистості фахівця» (ДР №0114U005266). Тему дисертації затверджено вченою радою Хмельницького національного університету (протокол №8 від 25.02.2016 р.) і узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол №3 від 29.03.2016 р.).

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні концептуальних положень та експериментальній перевірці педагогічних умов і структурно-функціональної моделі наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» на засадах компетентнісного й акмеологічного підходів.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання:**

1. Проаналізувати основні проєкції феномену професійної підготовки майбутніх фармацевтів та дослідити характерні риси наступності освіти у системі «коледж – медична академія».
2. Дослідити потенціал акмеологічного та компетентнісного підходів у вдосконаленні професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».
3. Визначити компоненти, уточнити критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності.
4. Виявити й обґрунтувати педагогічні умови та розробити структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».
5. Експериментально перевірити ефективність педагогічних умов та структурно-функціональної моделі організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».

Предмет дослідження – педагогічні умови і структурно-функціональна модель організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».

Методи дослідження: *теоретичні* – вивчення психолого-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми, опрацювання документів і нормативних матеріалів, що визначають зміст професійної підготовки майбутніх фахівців спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» у системі «коледж – медична академія»; багатокритеріальний аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, порівняння для дослідження основних дефініцій й обґрунтування практичних механізмів формування готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності у процесі неперервної професійної підготовки на засадах

акмеологічного і компетентнісного підходів; *емпіричні* – педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, опитування, тестування, самооцінювання, прогнозування, експертні оцінювання, педагогічне моделювання для вивчення стану сформованості готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності та розробки структурно-функціональної моделі, що позитивно вплине на якість організації наступності професійної підготовки у системі «коледж – медична академія»; *методи математичної статистики* – статистична обробка й аналіз отриманих експериментальних результатів для перевірки ефективності й дієвості педагогічних умов та структурно-функціональної моделі. Педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етап) обрано провідним методом у дослідженні професійної підготовки майбутніх фармацевтів до професійної діяльності в системі «коледж – медична академія».

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що *вперше* визначено *педагогічні умови* наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» (підвищення пізнавальної активності майбутніх фармацевтів; використання комплексу активних форм і методів навчання, спрямованих на поглиблення та систематизацію знань у сфері фармації; створення практико-орієнтованого середовища для вдосконалення практичних умінь і навичок; стимулювання майбутніх фармацевтів до особистісного та професійного саморозвитку); розроблено структурно-функціональну модель такого процесу, яка охоплює цільовий (мета, завдання), теоретико-методологічний (акмеологічний, компетентнісний, системний, процесуально-діяльнісний підходи; загальнонаукові та специфічні принципи; закономірності), змістово-процесуальний (педагогічні умови; етапи формування готовності; форми; методи; інноваційні технології) та контрольньо-оцінювальний (компоненти, критерії, рівні, результат) блоки.

Удосконалено зміст і структуру готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності на засадах акмеологічного і компетентнісного підходів, представлену мотиваційно-ціннісним, когнітивно-знаннєвим, конативно-діяльнісним, особистісно-рефлексивним компонентами, визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та особистісно-розвивальний), показники та рівні (низький, середній, достатній, високий) її сформованості.

Уточнено зміст поняття «наступність професійної підготовки майбутніх фармацевтів» та встановлено її зміст в системі «коледж – медична академія».

Набули подальшого розвитку теоретичні, методичні та практичні засади впровадження ідей акмеологічного і компетентнісного підходів у процес організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія».

Теоретико-методологічною основою дослідження виступають публікації, що присвячені: організації професійної підготовки майбутніх фахівців (Е. Зеєр, І. Зязюн, Н. Кузьміна, Г. Селевко, Л. Сохань та ін.); потенціалу акмеологічного та компетентнісного підходів в освітньому процесі (В. Бедь, А. Деркач, М. Головань, О. Овчарук, С. Пальчевський, О. Пометун та ін.); загальній професійній компетентності майбутніх фахівців у медичних коледжах та академіях (М. Дем'янчук, Л. Борисюк, С. Левківська, Н. Лісна-Міський,

І. Мельничук, І. Радзієвська, Л. Романишина, О. Шавальова, З. Шарлович та ін.); фаховій компетентності майбутніх фармацевтів (І. Бойчук, Л. Кайдалова, Л. Пляка, І. Светочева, Т. Темерівська, Т. Шутько, Я. Цехмістер та ін.).

Практичне значення дослідження полягає у розробці й упровадженні в професійну підготовку майбутніх фахівців спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», що навчаються в системі «коледж – медична академія» акмеологічного та компетентнісного підходу, інноваційних освітніх технологій, які підвищують їх готовність до майбутньої професійної діяльності. Розроблено лабораторний практикум (журнал) для студентів з фармацевтичної ботаніки, практичні рекомендації для викладачів та студентів для вивчення навчальних дисциплін циклу професійної підготовки («Медична ботаніка», «Основи фітотерапії та аромотерапії», «Фармакогнозія») та матеріали арт-тренінгу «Я – майбутній фармацевт», які позитивно вплинули на підвищення пізнавальної діяльності та вдосконалення професійної підготовки як молодших спеціалістів, так і бакалаврів у процесі організації наступності навчання.

Висновки та результати дослідження мають практичну значущість для подальшого вивчення та вирішення проблеми формування готовності майбутніх фармацевтів до реалізації своїх професійних обов'язків. Матеріали дисертаційної роботи можуть використовуватися викладачами медичних коледжів, медичних академій та університетів, які здійснюють професійну підготовку майбутніх фахівців, що здобувають освіту у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Коледжу Національного фармацевтичного університету (довідка про впровадження №09.10-04/219 від 17.12.2019 р.), Рівненського медичного коледжу КЗВО «Рівненська медична академія» РОР (довідка про впровадження №70 від 07.02.2020 р.), Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського (довідка про впровадження №15/1615 від 29.04.2020 р.), Комунального закладу вищої освіти «Житомирський базовий фармацевтичний коледж» Житомирської обласної ради (довідка про впровадження №102 від 04.05.2020 р.), Черкаської медичної академії (довідка про впровадження №172 від 05.05.2020 р.), ВНКЗ ЛОР «Львівський інститут медсестринства та лабораторної медицини ім. А. Крупинського» (довідка про впровадження б/н від 19.06.2020 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були представлені та обговорені на науково-практичних конференціях різного рівня, серед яких: *міжнародні* – «Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук» (Київ, 2019 р.), «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (Запоріжжя, 2019 р.), «Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації» (Харків, 2019 р.); *всеукраїнські* – «Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти» (Рівне, 2019 р.), «Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених» (Одеса, 2019 р.), «Молодь: освіта, наука, духовність» (Київ, 2020 р.), «Трансформаційні процеси в підготовці сучасного медичного та фармацевтичного працівника» (Рівне, 2020 р.); *регіональні* – «Душа природи –

душа добра (присвячена діяльності фундатора народної медицини Івана Носаля)» (Дубно, 2016 р.), «Інновації в медицині» (Івано-Франківськ, 2019 р.).

Основні теоретичні, методичні та практичні результати дослідження, а також науково-методичні розробки були представлені у вигляді доповідей та повідомлень на засіданнях і науково-методичних семінарах кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету (2016–2020 рр.), а також відповідних кафедр тих освітніх закладів, які задіяні у педагогічному експерименті.

Публікації. Результати дослідження висвітлено у 19 наукових публікаціях автора (18 – одноосібні), з яких 6 статей у наукових фахових виданнях України (з них 2 у виданнях, які водночас включені до міжнародних наукометричних баз даних), 9 праць апробаційного характеру, 3 навчально-методичні посібники, 1 методична рекомендація.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (288 найменувань, з них 20 – іноземною мовою). Загальний обсяг дисертації становить 296 сторінок друкованого тексту, основний зміст викладено на 217 сторінках. Роботу ілюстровано 14 таблицями та 7 рисунками.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, об'єкт, предмет, сформульовано гіпотезу та основні завдання; розкрито теоретичні основи, охарактеризовано методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення; подано відомості про впровадження, апробацію і публікацію результатів дослідження; вказано структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі «**Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фармацевтичного профілю до професійної діяльності**» проаналізовано психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки майбутніх фармацевтів; досліджено зміст наступності їхньої професійної підготовки у системі «коледж – медична академія»; охарактеризовано потенціал акмеологічного та компетентнісного підходів.

Нині відбулася зміна векторів у фармацевтичній допомозі з клієнтоорієнтованості на пацієнтосфокусованість, із домінування комерційної функції до дуальності та забезпечення добробуту пацієнта (Н. Ткаченко, Б. Громовик, Л. Сергєєва). Тобто фармація як окрема, стратегічно визначена галузь народного господарства потребує відповідно підготовлені кадри (фармацевтів (молодших спеціалістів та бакалаврів), провізорів (магістрів), які не тільки виконуватимуть посадові інструкції, а й будуть здатні думати на випередження та володітимуть високим рівнем фахової компетентності.

На основі узагальнення праць І. Бойчук, В. Сліпчук, Л. Кайдалової з'ясовано, що професійна підготовка майбутніх фармацевтів має бути фундаментальною, неперервною і наступною та охоплювати таке проектування освітнього процесу, яке б сприяло формуванню базових професійно-спрямованих знань. У методичному контексті професійна підготовка повинна бути орієнтована на самореалізацію та ціннісно-сміслову розуміння професії шляхом актуалізації потреби у якісному виконанні професійних обов'язків.

Наступність розглядаємо як закономірний чинник цілісності та неперервності освітнього процесу, що визначає послідовність і логіку навчання. Виокремлено головні риси наступності: опора на активність особистості; безперервний зв'язок освітнього процесу з удосконаленням навчально-пізнавальної діяльності; забезпечення наступності всіх типів навчальних закладів на основі збереження різноманітності форм, методів і засобів організації освітнього процесу; адаптація професійної підготовки майбутніх фахівців до сучасних світових вимог та врахування умов українського соціуму. Проаналізовано педагогічну (реалізується шляхом ефективного забезпечення суб'єкта інформацією про розвиток та наявність системи науково-методичного супроводу) та психологічну (базується на теорії самодетермінації, яка передбачає реалізацію свободи вибору власної освітньої траєкторії) площини наступності (О. Бабакіна, Л. Гапон, Н. Ничкало, Л. Романишина та ін.). В основу наступності покладено логіку становлення студентів як суб'єктів професійної діяльності на основі вдосконалення інтегральних, загальних, спеціальних (фахових) компетентностей. Охарактеризовано мету, завдання, переваги, ознаки, методологічні принципи (перехід від знаннєвої парадигми до компетентнісної; глобалізація та конвергенція; підвищення ролі неформальної освіти; фундаментальність та інформатизація) наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Важливе місце під час організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів відведено спадкоємності, що передбачає урахування системних змін та поєднання освіти в коледжі та в медичній академії. Спільна діяльність в комплексі «коледж – медична академія» будується на об'єднанні фінансових, інтелектуальних, кадрових, методичних, навчально-виробничих ресурсів. На базі такого інноваційного системного комплексу здійснюється модернізація та інтеграція. Причому модернізація професійної підготовки ґрунтується на методологічному визнанні пріоритетів особистісного розвитку студентів, їх потреб, мотивів, цілей, здібностей, індивідуально-психологічних особливостей, що передбачає підвищення професіоналізму, визначає самоактуалізацію і вмотивованість під час оволодіння знаннями, вміннями, навичками в галузі фармації, формування професійного потенціалу і компетентності, стійкої потреби у самовдосконаленні та самореалізації. Інтеграцію визнаємо провідною під час організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Інтеграція передбачає методичний, теоретичний і практичний рівні та реалізується на зовнішньоорганізаційному, внутрішньоосвітньому, науковому і технологічному рівнях підготовки фахівців.

Провідними підходами для організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» визнаємо акмеологічний та компетентнісний підходи. У методологічному контексті акмеологічний підхід описує сукупність прийомів і методів, які дозволяють вирішити акмеологічні завдання (Г. Данилова, О. Дубасенюк, А. Деркач, Л. Кайдалова, С. Пальчевський). З психолого-педагогічної позиції цей підхід сприяє оптимізації освіти та спрямований на досягнення «акме» кожним студентом під час навчання в системі «коледж – медична академія», дозволяє

активно пливати на такі три вектори: формування у студентів стійкого інтересу до обраної професії; цілеспрямований розвиток особистісно-професійних рис та якостей; організацію активного професійного самовдосконалення та стимулювання до саморозвитку. Практична реалізація акмеологічного підходу передбачала створення комфортних умов для самореалізації студентів та врахування їх індивідуальних властивостей; орієнтацію освітнього процесу на розвиток «акме» та стимулювання до самостійної постановки і розв'язання завдань; актуалізацію усвідомленої навчально-пізнавальної діяльності за індивідуальною траєкторією з урахуванням зон найближчого розвитку.

Компетентнісний підхід розглядаємо як загальну методологію, що базується на потребі формування основних компетентностей, які мають вагомий вплив на самовдосконалення і саморозвиток студентів (І. Бех, О. Кристопчук, В. Луговий, О. Пометун, Л. Романишина, І. Светочева). Цей підхід дозволяє вдосконалити ключові компетентності (інтегральну, загальні, спеціальні (фахові) шляхом підвищення гнучкості освіти в системі «коледж – медична академія» на основі використання міжпредметних зв'язків, інтеграції навчальних дисциплін, переходу від відтворення теоретичних знань до практичного застосування. Практична реалізація цього підходу спрямована на: удосконалення варіативної складової стандартів освітньої програми наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів; визначення відповідних компетентностей з урахуванням моніторингу потреб суспільства, державних стандартів освіти, вимог сучасної фармацевтичної науки та практики; удосконалення методичного та дидактичного забезпечення освітнього процесу шляхом добору компетентісно-орієнтованого змісту освіти, створення системи практичних завдань; апробацію та активне впровадження інноваційних педагогічних технологій.

У другому розділі **«Практичні засади організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія»** висвітлено понятійно-термінологічну сутність готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності та представлено її структурний аналіз; обґрунтовано доцільність впровадження педагогічних умов та представлено структурно-функціональну модель такого процесу.

На основі узагальнення напрацювань І. Бойчука, Л. Кайдалової, І. Светчевої у структурі готовності до професійної діяльності виокремлено компоненти (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-знаннєвий, конативно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний), критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та особистісно-розвивальний) та показники, які відповідають механізмам цілісності освітнього процесу в системі «коледж – медична академія» та дозволяють визначити напрямки практичної діяльності. На підставі структурної характеристики окреслено високий, достатній, середній та низький рівні готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності.

Опираючись на положення компетентісного і акмеологічного підходів та практику організації освітнього процесу, виокремлено чотири педагогічні умови наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Обираючи *першу* педагогічну умову – *підвищення пізнавальної активності майбутніх фармацевтів* – виходили з тих міркувань, що

пізнавальна активність виражає відношення студентів до пізнання та зумовлює інтенсивність і характер усієї професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Головний акцент зроблено на формуванні функціональної активності (репродуктивної, реконструктивної й творчої). До найбільш перспективних методів стимулювання пізнавальної активності майбутніх фармацевтів відносимо проблемне навчання, організацію суб'єкт-суб'єктного спілкування між викладачем та студентами.

Другою педагогічною умовою визначено використання комплексу активних методів навчання, спрямованих на поглиблення та систематизацію знань у сфері фармації. У дослідженні враховано, що активні методи – це методи навчання, які спонукають студентів до продуктивної розумової діяльності, дають змогу реалізувати суб'єктний потенціал за рахунок інтенсивного залучення до активності, а також надають освітньому процесу особистісно-смыслову та творчу спрямованість. Ознаками активного навчання є: проблемність, адекватність навчально-пізнавальної діяльності характеру майбутньої професійної діяльності, самостійність опрацювання навчальної інформації, індивідуалізація, взаємонавчання, творчий характер освітнього процесу та ігровий характер проведення занять, емоційний вплив на студентів. У практичній площині до активних методів навчання відносимо дискусію, метод проектів, мозковий штурм, асоціативний куш, рольові, ділові ігри, кейс-метод. У ході дослідження виявлена роль активних методів навчання під час вивчення професійно орієнтованих дисциплін «Медична ботаніка», «Основи фітотерапії та ароматерапії», «Фармакогнозія».

Обрання *третьої педагогічної умови – створення практико-орієнтованого освітнього середовища для вдосконалення практичних умінь і навичок* – зумовлено тим, що таке середовище передбачає комплекс конкретних практичних дій, форм і методів навчання, спрямованих на формування у майбутніх фармацевтів практичних знань, умінь і навичок. Характерними рисами практико-орієнтованого освітнього середовища в системі «коледж – медична академія» є: стимулювання у майбутніх фармацевтів усвідомленої потреби до здійснення професійної діяльності; застосування активних форм і методів навчання, що забезпечать формування значущих для майбутньої діяльності якостей, а також досвіду виконання професійних обов'язків за профілем підготовки; організація якісної практичної підготовки. Основними принципами створення такого освітнього середовища були принципи унікальності, парадоксальності, відкритості, помірності та варіативності.

Четвертою педагогічною умовою є стимулювання майбутніх фармацевтів до особистісного та професійного саморозвитку. Саморозвиток розглядаємо як багатокомпонентну особистісну діяльність студентів, яка передбачає управління власною пізнавальною діяльністю на основі вибору оптимальних шляхів і засобів, що сприяють самовихованню, самопізнанню та самовдосконаленню. Для вдосконалення саморозвитку студентів розроблено методичне забезпечення освітнього процесу, що базувалося на: комплексному поєднанні теоретичного та практичного навчання на засадах акмеологічного та компетенційного підходів; виваженій організації аудиторної й самостійної роботи студентів; поєднанні

традиційних форм організації професійної підготовки з інноваційними (проблемні інтерактивні лекції, інноваційні семінарські заняття, тренінги та ін.).

Педагогічні умови покладено в основу структурно-функціональної моделі організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Модель розглядаємо як сукупність структурних блоків, які знаходяться у взаємозв'язку й взаємозалежності між собою, та виконує управлінську, організаційну, навчальну, комунікативну функції (рис. 1). До основних переваг моделі відносимо: швидке реагування на кон'юнктуру ринку в сфері надання фармацевтичних послуг; суттєве підвищення освіченості випускників; можливість вибору траєкторії професійної підготовки; забезпечення широких можливостей для підвищення освітнього рівня; інтеграція в світову медичну освітню систему для продовження навчання.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов і структурно-функціональної моделі організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» представлено характеристику стану сформованості готовності до професійної діяльності у констатувальному експерименті; висвітлено методику організації формувального експерименту і представлено результати аналізу результатів.

До констатувального етапу експерименту у 2016 р. залучено 234 випускники-бакалаври спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», які навчалися на денному та вечірньому відділеннях, та 38 викладачів. З'ясовано, що лише 18,42% викладачів системно використовують педагогічні інновації у своїй діяльності. Встановлено, що протягом навчання у системі «коледж – медична академія» 111 (47,44%) майбутніх фармацевтів змогли досягнути високого та достатнього рівня готовності до професійної діяльності, тоді як 123 (52,56%) мали середній та низький рівні.

Для перевірки ефективності авторського бачення наступності професійної підготовки протягом 2016–2020 н.р. на базі Рівненського медичного коледжу КЗВО «Рівненська медична академія» РОР організовано формувальний етап експерименту. Розроблено методику формування готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності, яка базувалася на впровадженні педагогічних умов наступності професійної підготовки та передбачала практичну діяльність за ознайомлюючим, теоретико-базовим, практико-орієнтованим, конструктивно-результативним етапами під час вивчення навчальних дисциплін: «Медична ботаніка», «Основи фітотерапії та аромотерапії», «Фармакогнозія». Зокрема в ЕГ проведено дискусії («Чи допустимі помилки в лікарських рецептах?», «Чи залежить фармакологічний ефект від властивостей лікарських засобів?»), групове обговорення («Як саме місцеві анестетики впливають на нервову систему?»), «круглий стіл» («Загальні поняття про фармакокінетику», «Побічна дія лікарських засобів»), творчі завдання («В аптеці літній відвідувач»), професійно-орієнтовані ділові ігри («Відгадай назву медичного препарату», «Допоможіть обрати препарат», «Master–КАМ аптека»), гейміфікація (марафон для студентів), інтелектуальні розминки («Календар визначних дат в медицині»), арт-тренінг «Я – майбутній фармацевт» та ін. Результати представлені у Таблиці 1.

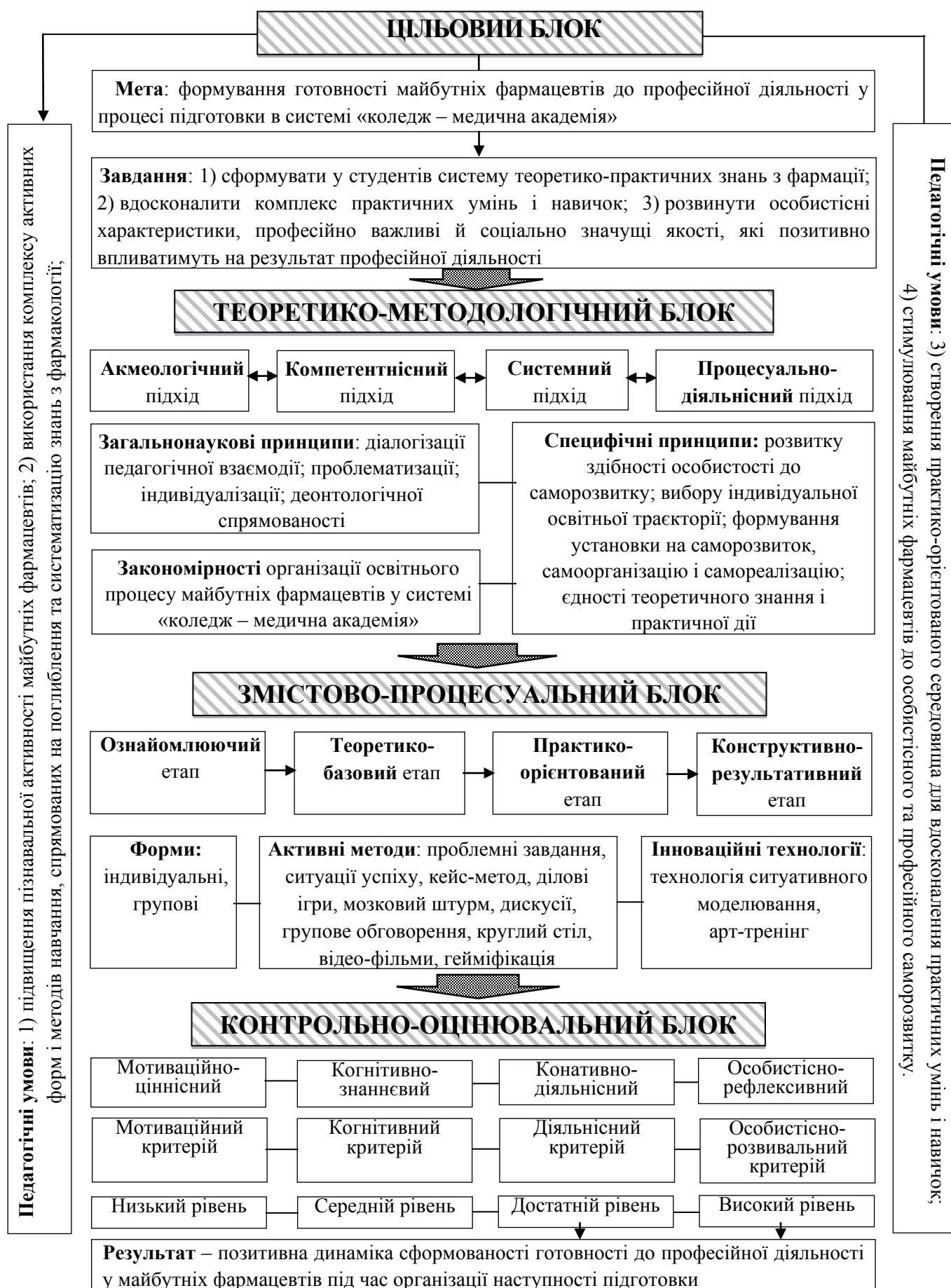

Рис. 1. Структурно-функціональна модель наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія»

**Сформованість готовності до професійної діяльності
майбутніх фармацевтів у процесі наступності підготовки
в системі «коледж – медична академія»**

Групи	Етапи	Рівні готовності								СБ
		низький (2 бали)		середній (3 бали)		достатній (4 бали)		високий (5 бали)		
		к-ть	у %	к-ть	у %	к-ть	у %	к-ть	у %	
КГ	ВК	11	27,5	18	45,0	8	20,0	3	7,5	3,075
	ПК	3	7,5	14	35,0	13	32,5	10	25,0	3,750
ЕГ	ВК	11	28,2	18	46,2	7	17,9	3	7,7	3,051
	ПК	–	0,0	2	5,1	20	51,3	17	43,6	4,385

Так, середній бал (СБ) у студентів КГ зріс з 3,075 балів до 3,75 бала, а у студентів ЕГ СБ зріс з 3,051 балів до 4,385 бала. У 51,3% студентів з ЕГ діагностовано достатній рівень готовності до професійної діяльності, у 43,6% встановлено високий рівень. Тоді як лише 32,5% студентів з КГ досягнули достатнього рівня та лише 25,0% оволоділи високим рівнем готовності до професійної діяльності. Отже, можемо констатувати, що системне впровадження в освітній процес педагогічних умов та структурно-функціональної моделі сприяє ефективній організації професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» та має позитивний вплив на формування усіх компонентів готовності до професійної діяльності. Методи математичної статистики підтвердили математичну достовірність отриманих результатів.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні запропоновано вирішення наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування концептуальних положень та експериментальної перевірки педагогічних умов і структурно-функціональної моделі наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» на засадах компетентнісного й акмеологічного підходів. Виконане дослідження дало можливість сформулювати такі висновки.

1. У дослідженні професійну підготовку майбутніх фахівців розглядаємо як сукупність програмно-методичного, дидактичного, технологічного, технічного, організаційного та інформаційного забезпечення, яке спрямоване на підтримку цілісності освітнього процесу і формування системи ключових професійних компетентностей фахівця як основи його конкурентоздатності. Професійна підготовка майбутніх фармацевтів має охоплювати таке проектування освітнього процесу, що позитивно вплине на формування професійно-спрямованих знань, забезпечить можливість узгодження пізнавально-теоретичних дій з майбутніми професійно унормованими вчинками та буде орієнтована на самореалізацію й ціннісно-сміслову розуміння професії шляхом актуалізації потреби студентів у

якісному виконанні професійних обов'язків. Професійна підготовка повинна бути фундаментальною, цілеспрямованою, комплексною, забезпечувати зв'язок теорії з практикою, активізувати навчально-пізнавальну діяльність та бути неперервною і наступною.

Наступність професійної підготовки студентів спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» розглядається як спеціально організований процес навчання і розвитку особистості фахівця у системі «коледж – медична академія». У структурному плані вона охоплює цілі та зміст освіти, мотиви діяльності викладачів та студентів, методи, засоби й організаційні форми навчання і розвитку, систему контролю за освітнім процесом, ґрунтується на спадкоємності та передбачає модернізацію й інтеграцію освітнього процесу коледжу та медичної академії. Охарактеризовано передумови, переваги та риси наступності професійної підготовки, досліджено її педагогічну і психологічну площини, визначено основні елементи, мету, завдання, принципи й ознаки. Встановлено, що результатом наступності професійної підготовки є фахова компетентність, яка передбачає оволодіння цілісною системою теоретичних знань, практичних умінь і навичок, що є достатніми для успішного розв'язання усього спектру професійних завдань та відповідають поточним і передбачуваним на найближче майбутнє функціональним обов'язкам у галузі фармації.

2. У дослідженні акмеологічний і компетентнісний підходи визнано вагомими для вдосконалення наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Акмеологічний підхід сприяє оптимізації освітнього процесу та спрямований на досягнення «акме» кожним студентом під час навчання в системі «коледж – медична академія». Він дозволяє активно пливати на формування стійкого інтересу до обраної професії, забезпечує цілеспрямований розвиток особистісно-професійних рис і якостей, стимулює саморозвиток на основі формування акмеологічного простору шляхом організації акмеологічного супроводу та акмеологічної підтримки. Компетентнісний підхід розглядаємо як загальну методологію, що базується на потребі формування основних компетентностей, які впливають на самовдосконалення студентів. Цей підхід дозволяє вдосконалити ключові компетентності (інтегральну, загальні, спеціальні (фахові), які впливають на формування у майбутніх фармацевтів готовності до професійної діяльності шляхом підвищення наступності й гнучкості освіти в системі «коледж – медична академія» через використання міжпредметних зв'язків, інтеграцію навчальних дисциплін та вдосконалення освітнього процесу, що базується на переході від відтворення знань до їх практичного застосування. Розроблено практичні механізми впровадження акмеологічного та компетентнісного підходів.

3. Готовність майбутніх фармацевтів, які здобувають освіту у системі «коледж – медична академія», до професійної діяльності визначається ґрунтовними вузькоспеціалізованими та інваріантними знаннями, що сприяють формуванню особистісно-професійних якостей, позитивно впливають на розвиток інтелекту, допомагають у творчій самореалізації й адаптації до майбутньої професійної діяльності. У структурі готовності виокремлено мотиваційно-ціннісний, когнітивно-знаннєвий, конативно-діяльнісний,

особистісно-рефлексивний компоненти, кожен з яких наповнений конкретним функціональним змістом. Усі компоненти тісно взаємопов'язані між собою і у комплексі забезпечують формування означеної готовності у процесі професійної підготовки у системі «коледж – медична академія». У практичній площині обрано мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та особистісно-розвивальний критерії, які відповідають механізмам цілісності освітнього процесу та дозволяють визначити напрямки практичного вдосконалення готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності. Виокремлено конкретний спектр показників, які розглядаємо як якісну характеристику, за допомогою якої можна отримати реальне судження про розвиток готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності, охарактеризовано високий, достатній, середній та низький рівні її сформованості.

4. Для вдосконалення професійної підготовки майбутніх фармацевтів введено педагогічні умови, які розуміємо як спеціально створені обставини, що сприяють формуванню їхньої готовності до професійної діяльності у системі «коледж – медична академія» та охоплюють сукупність методів, форм і практичних шляхів організації освітнього процесу. Виокремлено такі педагогічні умови: підвищення пізнавальної активності майбутніх фармацевтів; використання комплексу активних форм і методів навчання, спрямованих на поглиблення та систематизацію знань у сфері фармації; створення практико-орієнтованого середовища для вдосконалення практичних умінь і навичок; стимулювання майбутніх фармацевтів до особистісного та професійного саморозвитку. Розроблено практичні механізми їх впровадження, які базуються на: стимулюванні пізнавальної активності шляхом використання проблемного навчання, організації суб'єкт-суб'єктного спілкування та взаємодії між викладачем і студентами на основі співробітництва; використанні активних методів навчання під час вивчення професійно орієнтованих дисциплін «Медична ботаніка», «Основи фітотерапії та ароматерапії», «Фармакогнозія»; впровадження принципів унікальності, парадоксальності, відкритості, помірності й варіативності під час створення освітнього практико-орієнтованого середовища; поєднанні традиційних форм організації професійної підготовки з інноваційними (проблемні інтерактивні лекції, інноваційні семінарські заняття, практичні тренінги, круглі столи).

5. На основі узагальнення наукових поглядів розроблено структурно-функціональну модель організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія», яку розглядаємо як сукупність структурних блоків, що знаходяться у взаємозв'язку й взаємозалежності між собою. Авторська модель охоплює цільовий (мета, завдання), теоретико-методологічний (акмеологічний, компетентнісний, системний, процесуально-діяльнісний підходи; загальнонаукові та специфічні принципи; закономірності), змістово-процесуальний (педагогічні умови; етапи формування готовності; форми; методи; інноваційні педагогічні технології) і контрольно-оцінювальний (компоненти, критерії, рівні, результат) блоки та виконує управлінську, організаційну, навчальну, комунікативну функції. Для ефективного впровадження структурної моделі розроблено методику, яка

передбачає практичну діяльність за такими етапами: ознайомлюючим, теоретико-базовим, практико-орієнтованим, конструктивно-результативним, охоплює аудиторну та позааудиторну діяльність з формування готовності до професійної діяльності. Ефективність педагогічних умов та структурно-функціональної моделі організації наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» визначено за результатами формувального етапу експерименту, під час якого отримано суттєву позитивну динаміку в ЕГ та лише незначні позитивні зміни у КГ. Так, у кінці формувального експерименту переважна більшість майбутніх фармацевтів ЕГ мали високий (43,6%) та достатній (51,3%) рівні сформованості усіх компонентів готовності, тоді як у КГ ці дані становили 25,0% та 32,5% відповідно. Середній бал у студентів ЕГ зріс на 1,334, а у КГ лише на 0,675. Математична обробка одержаних результатів на предмет достовірності здійснена на основі критерію Колмогорова-Смірнова та коефіцієнта кореляції.

Проведене дослідження має завершений характер, проте не вичерпує всіх аспектів професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Перспективи подальших напрацювань будуть спрямовані на вивчення можливостей вдосконалення практичної підготовки майбутніх фармацевтів та впровадження інформаційних технологій під час вивчення навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації, що відображають основні наукові результати дисертації

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз

1. ¹ Кіщук В. М. Моделювання професійної підготовки майбутніх фармацевтів в системі «коледж – медична академія» / В. М. Кіщук // Інноваційна педагогіка. – 2019. – Вип. 14, Т. 1. – С. 76–79.
2. ² Кіщук В. М. Обґрунтування потреби підготовки майбутніх фармацевтів до професійної діяльності в системі коледж – академія на засадах акмеологічного підходу / В. М. Кіщук // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – 2019. – Вип. 2(45). – С. 90–93.

Публікації у наукових фахових виданнях України

3. Кіщук В. М. Організація професійної підготовки майбутніх фармацевтів: психолого-педагогічні аспекти / В. М. Кіщук // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. – 2017. – Вип. 5. – С. 128–141.
4. Кіщук В. М. Теоретичні та практичні засади стимулювання майбутніх фармацевтів до саморозвитку / В. М. Кіщук // Збірник наукових праць

¹ Видання водночас включене до переліку наукових фахових видань України.

² Видання водночас включене до переліку наукових фахових видань України.

Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2019. – №17. – С. 49–51.

5. Кіщук В. М. Неперервність професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – академія»: переваги та перспективи / В. М. Кіщук // Інноваційна педагогіка. – 2020. – Вип. 22, Т. 2. – С. 63–66.

6. Кіщук В. М. Педагогічні умови наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія» / В. М. Кіщук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : педагогіка : Електрон. наук. фах. вид. – 2019. – №5. Режим доступу: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedvisnyk/article/view/344/344>.

Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Кіщук В. М. Педагогічні умови формування професійної культури майбутніх фармацевтів у процесі фахової підготовки / В. М. Кіщук // Душа природи – душа добра (присвячена діяльності фундатора народної медицини Івана Носаля): матеріали регіонал. наук.-теоретичної конференції (Дубно, 23 березня, 2016 р.). – Дубно: Друкарня ВКНЗ «Дубенський медичний коледж» Рівненської обласної ради, 2016. – С. 81–87.

8. Деркач А. О., Кіщук В. М. Профілактика грипу та ГРВІ очима населення / А. О. Деркач, В. М. Кіщук // Інновації в медицині: тези доповідей 88 всеукр. наук.-практ. конференції студентів і молодих вчених (Івано-Франківськ, 28-30 березня 2019 р.). Івано-Франківськ: Товариство молодих вчених, 2019. – С. 204.

9. Кіщук В. М. Потреба стимулювання студентів медичних коледжів до особистісного та професійного саморозвитку / В. М. Кіщук // Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: зб. тез II всеукр. заочної наук.-практ. конференції (Рівне, 26-27 квітня 2019 р.). Електронне видання, 2019. Режим доступу: <http://www.mcollege.rv.ua/images/Akademia/Konferencia/arhiv-konf/zbirnik26-27-1.pdf>.

10. Кіщук В. М. Акмеологічний підхід як основа професійної підготовки майбутніх фахівців / В. М. Кіщук // Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук: матеріали міжнар. наук.-практ. конференції (Київ, 3–4 травня 2019 р.). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – С. 66–68.

11. Кіщук В. М. Потенціал компетентнісного підходу для неперервної професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – академія» / В. М. Кіщук // Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конференції (Запоріжжя, 24-25 травня 2019 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. – С. 103–105.

12. Кіщук В. М. Загальнонаукові принципи та закономірності професійної підготовки майбутніх фармацевтів в системі коледж – медична академія / В. М. Кіщук // Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених: матеріали п'ятої всеукр. наук.-практ. конференції (Одеса, 15 листопада, 2019 р.). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – С. 269–271.

13. Кіщук В. М. Методичні аспекти впровадження педагогічних інновацій під час викладання навчальної дисципліни «Фармакогнозія» / В. М. Кіщук // Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет конференції (Харків, 22–23 жовтня 2019 р.). Електронне видання, 2019. Режим доступу: https://cl-ipksf.nuph.edu.ua/images/2019/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84_%D0%9A%D0%A4.pdf.
14. Кіщук В. М. Практичні шляхи підвищення пізнавальної активності майбутніх фармацевтів під час вивчення фармакогнозії / В. М. Кіщук // Інноваційні технології в теорії і практиці сучасної медичної освіти : матеріали обласної наук.-методичної інтернет конференції (Рівне, 30 січня 2020 р.) Електронне видання, 2020. Режим доступу: <http://www.mcollege.rv.ua/images/Akademia/Nauka19/zbirnik30-1-20.pdf>.
15. Кіщук В. М. Потенціал акме-компетентності викладачів медичних ЗВО під час формування професіоналізму майбутніх фармацевтів / В. М. Кіщук // Трансформаційні процеси в підготовці сучасного медичного та фармацевтичного працівника: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. internet-конференції з міжнародною участю (Рівне, 26-27 березня 2020 р.). – Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія», 2020. – С. 58–60.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

16. Кіщук В.М. Щоденник з навчальної практики по фармакогнозії. – Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія», 2017. – 19 с.
17. Кіщук В. М. Лабораторний практикум з медичної ботаніки. – Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія», 2018. – 54 с.
18. Кіщук В. М. Лабораторний журнал з фармакогнозії. – Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія», 2018. – 90 с.
19. Кіщук В. М. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з фармакогнозії (Експрес-метод діагностики ЛРС за допомогою фітохімічних досліджень). – Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія», 2019. – 29 с.

АНОТАЦІЇ

Кіщук В. М. Педагогічні умови наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Національний університет «Львівська політехніка» МОН України. – Львів, 2020.

У дослідженні проаналізовано теоретичні та практичні основи професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія». Досліджено понятійно-термінологічну сутність наступності професійної підготовки, визначено компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності та проаналізовано потенціал акмеологічного та компетентнісного підходів.

Основний акцент зроблено на впровадженні педагогічних умов. Обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі «коледж – медична академія», що має блочну структуру та складається із цільового, теоретико-методологічного, змістово-процесуального і контрольно-оцінювального блоків, виконує управлінську, організаційну, навчальну, комунікативну функції та запропоновано її графічне зображення. Розроблено методику формування готовності майбутніх фармацевтів до професійної діяльності, яка базується на впровадженні педагогічних умов та передбачає практичну діяльність за такими етапами: ознайомлюючим, теоретико-базовим, практико-орієнтованим, конструктивно-результативним, охоплює аудиторну та позааудиторну діяльність з формування готовності до професійної діяльності.

Ключові слова: майбутні фармацевти, професійна підготовка, неперервність, акмеологічний і компетентнісний підходи, готовність до професійної діяльності, педагогічні умови, структурно-функціональна модель, методика формування готовності.

Кищук В. М. Педагогические условия преемственности профессиональной подготовки будущих фармацевтов в системе «колледж – медицинская академия». – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 «Теория и методика профессионального образования». – Национальный университет «Львовская политехника» МОН Украины. – Львов, 2020.

В исследовании проанализированы теоретические и практические основы профессиональной подготовки будущих фармацевтов в системе «колледж – медицинская академия». Исследована понятийно-терминологическая сущность преемственности профессиональной подготовки, определены компоненты, критерии, показатели и уровни готовности будущих фармацевтов к профессиональной деятельности и проанализирован потенциал акмеологического и компетентностного подходов.

Основной акцент сделан на внедрении педагогических условий. Обоснована, разработана и экспериментально проверена структурно-функциональная модель преемственности профессиональной подготовки будущих фармацевтов в системе «колледж – медицинская академия», которая имеет блочную структуру и состоит из целевого, теоретико-методологического, содержательно-процесуального и контрольно-оценочного блоков и выполняет управленческую, организационную, учебную, коммуникативную функции, а также предложено ее графическое изображение. Разработана методика формирования готовности будущих фармацевтов к профессиональной деятельности, которая базируется на внедрении педагогических условий и предусматривает практическую деятельность по таким этапам: ознакомительный, теоретико-базовый, практико-ориентированный, конструктивно-результативный, охватывает аудиторную и внеаудиторную деятельность по формированию готовности к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: будущие фармацевты, профессиональная подготовка, непрерывность, акмеологический и компетентностный подходы, готовность к профессиональной деятельности, педагогические условия, структурно-функциональная модель, методика формирования готовности.

Kishchuk V. M. Pedagogical conditions of professional training continuity of future pharmacists in the system of «college – medical academy». – On the rights of manuscript.

The thesis research for a scientific degree of the candidate of pedagogical sciences on a specialty 13.00.04 “Theory and a technique of professional education”. – Lviv Polytechnic National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Lviv, 2020.

It is analysed in the thesis research the theoretical and practical foundations of professional training of future pharmacists studying in the system «college – medical academy». There are investigated preconditions, features and advantages of continuity. There are also investigated its pedagogical and psychological flats. There are defined the basic components. There are found out the purpose, tasks and principles of continuity of professional training of future pharmacists in system «college – academy». It is analysed the potential of acmeological and competency based approaches for improving the educational process. During the scientific search, there are determined the components (motivational-value, cognitive-training, conative-activity, personal-reflexive), criteria (motivational, cognitive, activity and personal-developmental), indicators at high, sufficient, medium and low levels.

The main emphasis during the training of future pharmacists is based on the introduction of pedagogical conditions. From the psychological and pedagogical point of view pedagogical conditions cover a set of methods, forms and practical ways of organizing the training process that ensure the achievement of goals. There are singled out the pedagogical conditions of continuity of professional training of future pharmacists in the system «college – medical academy», which are the following: increase of cognitive activity of future pharmacists; use of a set of active forms and methods of teaching aimed at deepening and systematizing knowledge in the field of pharmacy; creating a practice-oriented environment to improve practical skills and abilities; stimulating future pharmacists to personal and professional self-development. There are developed the mechanisms of their implementation in the course of the research. It is substantiated, developed and experimentally checked the structural-functional model of organization of continuity of professional training of future pharmacists in the system «college – medical academy». This model has a block structure and it consists of target (goal, task), theoretical-methodological (acmeological, competency based, system, procedural-activity approaches; general scientific and specific principles; regularities), content-procedural (pedagogical conditions; stages of formation of readiness; forms; methods; innovative pedagogical technologies) and control-evaluation (components, criteria, levels, result) blocks. The author’s model performs managerial, organizational, educational, communicative functions. It is provided the model’s graphic image in the research.

It is developed a method of future pharmacists' readiness formation for professional activity. It is based on the introduction of pedagogical conditions of professional training continuity of future pharmacists in the system «college – medical academy». It is specified the practical activities at the following stages: introductory, theoretical, practice-oriented, classroom and extracurricular activities for the readiness formation for professional activity. In the process of research there are experimentally checked the efficiency of pedagogical conditions and structural-functional organization model of continuity of professional training of future pharmacists in the system «college – medical academy». It is confirmed by the results of the formative stage of research.

Key words: future pharmacists, professional training, continuity, acmeological and competency based approaches, readiness for professional activity, pedagogical conditions, structural-functional model, methods of readiness formation.

Підписано до друку 19.08.2020 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсет. Гарнітура «Times». Друк офсет.
Обл.-вид. арк. 1,9. Наклад 100 пр. Зам. 60.
Друкарня видавництва «Волинські обереги».
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97.